

L.İ.Brejnev'in "Pravda" gazetesini muhabirinin
sorularına yanıtı

Soru: Günümüzde, özellikle Amerikan yönetiminin son girişimleri ışığında uluslararası durumu Siz, Leonid İliç nasıl değerlendiriyorsunuz ?

Yanıt: Barış, yumuşama ve silahsızlanma, SBKP'nin 24. ve 25. Kongrelerinde onaylanan Barış Programı'nı yaşama geçirme doğrultusunun Partimizce ardıcıl ve yaratıcılıkla uygulanması çok şeyin elde edilmesini sağladı. Daha geniş açıdan baktığımızda, başlıcası: dünya savaşı -barış koşullarında kısa bir nefes alma- yine dünya savaşı biçimindeki yürekler acısı çevrimi koparmanın başarılmış olduğunu görürüz. Bu tarihsel sonuçtan biz, Sovyet insanları, dostlarımız: kardeş sosyalist ülkeler halkları, barış, yumuşama için, sosyal düzenleri farklı devletlerin barış içinde yan yana yaşaması için savaşı ve savaşmakta olan herkes haklı olarak kıvanç duyuyor.

Ne var ki, 70'li yıllarla 80'li yılların kavuşağında uluslararası durum, üzümlere belirtelim ki, hissedilir bir biçimde karmaşık oldu. Ve halkların gerçeği bilmesi gerekiyor: bunun sorumlusu kimdir ? Üstü örtülü değil, açık yanıtlıyorum. Bunun suçlusu emperyalist güçlerdir, her şeyden önce ABD'Deki belirli çevrelerdir. Bunun suçlusu, gerginliği giderme sürecini kendi saldırgan amaçları, militarist psikozu körükleme ve başka ülkelerin içişlerine karışma girişimleri için bir engel sayanlardır. Bunun suçlusu, başka devletlere karşı saygısız davranma, ~~başka devletlerin içişlerine karışma~~ alışkanlıklarından kurtulamamış kimseler, uluslararası alanda kendilerine her şeyi yapma hakkı verilmiş gibi davranan çevrelerdir.

Belirli bir zamandan beri ABD ve NATO üyesi diğer bazı ülkelere yönetici çevrelerin yumuşama düşmanı, savaş tehlikesinin artmasına yol açan silahlanmayı körükleme doğrultusu izledikleri açıkça görülmektedir. Bu doğrultuya daha 1978'de Washington'da NATO'nun Mayıs toplantısında, NATO üyesi ülkelerin askersel bütçelerinin 20.yüzyılın sonuna kadar

otomatikman arttırılmasının kararlaştırılmasıyla geçildi. ABD'nin politikasında militarist eğilimler, son zamanlarda yeni uzun dönemli silahlanma programları hazırlanmasının hızlandırılmasında, ABD sınırlarının çok uzaklarında, bu arada Yakın Doğu ve Hint Okyanusu bölgesinde yeni askersel üslerin kurulmasında, askersel müdahale politikasının bir aracı olarak "çevrelik kuvvetler" denilen ordu birliklerinin oluşturulmasında kendini gösteriyor.

SALT-2 Anlaşması gibi, önemli bir belgeyi ele alalım. Bu Anlaşmanın yaşama geçirilmesiyle silahsızlanma alanında büyük adımların atılması yolunu açma olanakları doğacaktı. Bu Anlaşma, bilindiği gibi, tüm dünyada, bu arada ABD'nin NATO üyesi bağlaşıklarında, uluslararası kamuoyunun çok geniş çevrelerinde destek bulmuştu. J. Carter yönetiminin Anlaşma konusundaki tutumu ne olmuştur ? Anlaşma imzalanır imzalanmaz, ABD'de SALT-2 Anlaşmasını gözden düşürmek kampanyası başlatılmış, parafetme sürecinden ise, -ABD yönetici çevrelerinin de göz yummasıyla-, anlaşmanın onaylanmasını zorlaştırmak için Anlaşmanın düşmanları açıkça yararlanmışlardır. SALT-2 Anlaşmasının onaylanmasını belirsiz bir süre için dondurma yönünde bir karar çıkartmakla Başkan Carter bu çirkin davranışa bir çizgi daha eklemiştir.

ABD Aralık 1979'da, bir dizi Batı Avrupa ülkesine yeni orta menzilli nükleer roketlerin yerleştirilmesi kararını NATO'lu bağlaşıklara dayatmıştır. Bu ise silahlanma yarışına yeni bir halka eklemektedir. Üstelik Washington, Sovyetler Birliği'nin bu sorunlarla ilgili hemen görüşmelere başlamasına ilişkin yapıcı önerilerine olumlu yanıt verme eğiliminde olan bağlaşıklarına baskı yapmış, onları sözün tam anlamıyla susturmuştur.

Bugün barış ve yumuşama düşmanları Afganistan'daki olaylar üzerine spekülasyon yapmaya yelteniyorlar. Bu olaylar etrafında dağlar gibi yalan üretiliyor, yüzsüzce bir anti-sovyetik kampanya körükleniyor. Afganistan'da gerçekte ne olmuştur ?

Nisan 1978'de orada devrim yapılmıştır. Afgan halkı kendi yas-f gısını kendi eline almış, bağımsızlık ve özgürlük yoluna koyulmuştur. Tarihte her zaman olduğu gibi, geçmişten kalma güçler devrime karşı baş kaldırmışlardır. Elbette Afganistan halkı tek başına bunların üstesinden gelebilirdi. Ne var ki, devrim daha ilk günden bağılıyarak dıştan bir saldırıyla, içişlerine dıştan bir kaba müdahaleyle karşı karşıya gelmiştir.

Binlerce, onbinlerce karşı-devrimci, sınır dışında eğitilerek ve silahlandırılarak, silahlı birlikler halinde Afganistan topraklarına sürülmüştür. Emperyalizm, kendi yardekçılarıyla birlikte aslında devrimci Afganistan'a karşı ilân edilmemiş bir harp başlatmıştır.

Afganistan, bu saldırıya kesinlikle son verilmesini, yeni yaşamı rahatça kurmasına engel olunmamasına ısrarla istiyordu. Dış saldırıyı göğüslerken Afgan yönetimi daha önceki'nin cumhurbaşkanlığı sırasında ve daha sonraları yardım için Sovyetler Birliği'ne birkaç kez başvurmuştur. Bizde de uyarılması gerekenleri uyardık ve saldırıya son verilmezse Afgan halkını tehlike karşısında, böylesi bir sor durumda yalnız bırakmayacağımızı bildirdik. Bilindiği gibi biz sözü-müsün eriyiz.

Saldırganların Afganistan'a karşı yürüttükleri eylemlere erki ele geçirerek Afgan toplumunun geniş katmanlarına, parti ve askersel kadrolara, aydınlara, din adamlarına, yani, Nisan devriminin dayandığı güçlere karşı gaddarca baskılara başvuran Amin yardımcı olmuştur. Ve halk, başında Babrak Karmal'ın bulunduğu Demokratik Halk Partisi'nin yönetiminde Amin zorbalığına karşı ayaklandı ve bu rejime son verdi. Bugün Vaşington'da ve bazı başkentlerde Amin'in arkasından gözyaşı dökülüyor. Bu da, onların iki yüzlülüğünü daha açık bir biçimde gösteriyor. Şimdi sel gibi gözyaşı dökenler Amin'in yığınsal kırımlar uyguladığı, yeni Afganistan devletinin kurucusunu zorla alaşağı ettiği, yasalara aykırı bir biçimde onu fiziksel olarak ortadan kaldırdığı zaman neredeydiler ?

Ardı arası kesilmeyen silahlı saldırılar, gerici dış güçlerin tehlikeli boyutlar alan komplosu, Afganistan'ın bağımsızlığını yitirmesi, onun ülkemizin güney sınırında emperyalizmin askersel üssü, köprübaşı haline getirilmesi için gerçek tehlikeler oluşturdu. Başka bir deyimle, dostumuz Afganistan hükümetinin istemine olumsuz bir yanıt vermemizin olanaksız olduğu bir döneme gelindi. Bunu yapmamak, Afganistan'ı emperyalizmin ezigisine itmek, saldırgan çevrelerin halkların özgürlüklerini kana boğduğu Şili'deki gibi, burada da aynı şeyi yinelenmelerine göz yummak olurdu. Başka türlü hareket etmek, ülkemizin güney sınırında Sovyet devletinin güvenliği bakımından ciddi bir tehlike ocağının belirmesi karşısında pasif bir gözlemci olarak kalmak olurdu.

Afganistan bize başvururken, Aralık 1978'de Afganistan ile SSCB arasında imzalanan dostluk, iyi komşuluk ve işbirliği anlaşmasına, diğer devletlerin birçok kez başvurduğu BM Yasasına göre, her devletin savunmasını bireysel ve kolektif savunma hakkına dayanmıştır.

Bizim için Afganistan'a Sovyet birliklerinin gönderilmesi kararını almak kolay olmamıştır. Ama Parti Merkez Komitesi ve Sovyet hükümeti tüm koşullar toplanmış gözönünde bulundurarak kendi sorumluluğunun tam bilinciyle hareket etti. Sovyet birliklerine verilen tek ödev de, dıştan gelecek saldırıya püskürtmede Afganistan halkına yardım etmektir. Bu birlikler, Afganistan yönetimini bunların Afganistan'a gönderilmesi istemine başvurmayı gerektiren nedenler ortadan kalkınca hemen Afganistan'dan çekileceklerdir.

Emperyalist, aynı zamanda Pekin propagandası bilinçli olarak ve yüzüstü Afganistan olaylarında Sovyetler Birliği'nin rolünü tepe takla ediyorlar.

Kuşkusuz, hiç bir Sovyet "işgali" yahutta "saldırısı" olmamıştır ve yoktur. Başka bir şey vardır: biz, yeni Afganistan'a, onun hükümetinin isteği üzerine, dışardan/saldırı hareketleri karşısında ulusal bağımsızlığını savunmasına, özgürlüğünü ve onurunu korumasına yardım ediyoruz.

Dahası var: Afganistan olaylarının ABD'nin ve öteki devletlerin ulusal çıkarları ve güvenliğiyle hiç bir ilişkisi yoktur. Sorunu baş-ka türlü gösterme yönünde her çaba saçmadır. Bunlar kötü niyetle, kendi emperyalist plânlarını gerçekleştirme amacıyla yapılıyor.

Sovyetler Birliği'nin Pakistan'a, İran'a ve bölgedeki diğer ülke-lere karşı her hangi yayılmacı planları olduğu yönündeki açıklamalar da kesinlikle yalandır. Sömürgecilik politikası ve psikolojisi bize yabancıdır. Bizim başkalarının topraklarında , başkalarının zengin-liklerinde gözümüz yoktur. Petrol kokusu ı yalnız sömürgecileri çekiyor.

Vietnam'a karşı "iğrenç savaşın" sicilinde yer alanların, Çin saldırganlarının sosyalist Vietnam'a karşı silâhlı saldırıya geçtiğin-de parmak bile oynatmayanların, Küba topraklarında halkın ve hükümetin iradesine karşın on yıllardır askersel üs bulunduranların, devrimci İran halkına karşı açık askersel baskı uygulayanların, bu ülkeyi embargo ile tehdit edenlerin, silâh şakırdatanların, İran'ın kara sularına nükleer silâhlarla donatılmış deniz kuvvetleri donanmasını, bu arada ABD'nin uçak gemilerinin önemli bir bölümünü gönderenlerin "barışa karşı Sovyet tehlikesi"ni yaymaya çalışmaları, uluslararası moral savunucuları kesilmeleri açıktan açığa iki yüzölçüktür.

Sonuç olarak bununla ilgili şunu söylemek gerekiyor. Afganistan'-ın işlerine gerçekten karışılıyor, hattâ böylesi bir girişim için Birleşmiş Milletler Örgütü gibi çok saygıdeğer bir kurum kullanılıyor. Afganistan hükümetinin karşı çıkmasına karşın sözümüne "Afganistan sorunu"nun Birleşmiş Milletlerde görüşülmesi aslında Afganistan dev-letinin egemenlik hakkını kabaca çiğnemekten başka bir şey değildir.

Nitekim XX Afganistan hükümeti ve onun Birleşmiş Milletlerdeki temsilcisi herkesin duyacağı bir biçimde belirtmiştir: Bizi rahat bırakın, Sovyet birlikleri bizim istediğimiz üzere gelmiştir ve bu, Sovyet-Afganistan anlaşmasına, BMÖ Yasasının 51.maddesine uygundur.

Bu arada, koparılan gürültü-patırtı perdesi ardında, Afganistan'a sokulan ve yasal yönetime karşı saldırı eylemlerini sürdüren elemanlara

yardımlar arttırılmaktadır. Beyaz Saray, geçenlerde bu elemanlara silah, harp malzemesi ve bu düşmanca eylemler için gerekli her şeyi sağlamayı daha da genişletme kararında olduğunu açıklamıştır. Batı basını, Pekin'deki görüşmeler sırasında ABD harp bakanının bu tür eylemleri koordine etme için Çin yönetimiyle anlaştığını bildirmiştir.

Afgan konusunu sonuçlarken, Afganistan'daki olaylarla ilgili emperyalist güçlerin düşmanca tepkisinin bir sürpriz olmadığını belirtmek gerekiyor. İşin özü odur ki, burada emperyalistlerin ve yordakçılarının hesapları boşa çıkarılmıştır.

Kosacası, Afganistan'daki olaylar, bugünkü uluslararası durumun daha da karmaşıklaşmasını, gerginleşmesinin gerçek nedenleri değildir. Afganistan olmasaydı, ABD ve NATO'da belirli çevreler dünyadaki durumu gerginleştirmek için muhakkak başka bir bahane yaratacaklardı.

Son olarak da, Afganistan'daki olaylar bahane edilerek ABD yönetiminin tüm adımları: SALT-2 anlaşmasının onaylanmasının dondurulması, önceleri bağlanmış anlaşmalar hiçe sayılarak SSCB'ne bir dizi malların, bu arada buğday satımının durdurulması, ikili ilişkilere ilişkin birçok sorunla ilgili olarak Sovyetler Birliğiyle sürdürülen görüşmelerin kesilmesi vb. davranışlar açıkça gösteriyor ki, Vaşington, onyıllar öncesi olduğu gibi, şimdi tekrar bizimle "soğuk harp" in diliyle konuşmayı denemeye kalkışıyor. Bu arada J.Carter yönetimi önemli devletlerarası belgelere saygısızlığını gözler önüne seriyor, bilim, kültür alanında kurulan bağları, insanlar arasındaki ilişkileri çığnıyor.

Ülkelerimiz arasında çeşitli alanlarda iyi ilişkiler konusunda varılan ve son zamanlarda Carter hükümetince keyfi ve tek taraflı bozulan anlaşma, hükümetlerarası sözleşme, karşılıklı görüş alışverişi ve kontratları sıralamak bile güçtür. Biz, elbette ABD'yle şu veya bu ilişki olmadan da oluruz ve hiç ber zaman böyle bir şeyi dayatmaya kalkışmadık, çünkü kanımızca bu ilişkiler karşılıklı yarara dayanıyor, n ülkelerimiz halklarının çıkarlarına uygundur ve her şeyden önce barışı güçlenmesine yardım ediyor.

Ancak Vaşington'un bağımsız, egemen devletleri keyfince kâh "ödüllendirme", kâh "cezalandırma" gibi bir "hakka" küstahça sahip çıkması bulunması, ortaya ilkesel bir sorun çıkarıyor. Bu tür hareketlerle ABD yönetimi, devletlararası ilişkilerde yerleşmiş olan uluslararası hukuk sistemine fiilen bir darbe indiriyor.

Carter yönetiminin bu tür davranışları yüzünden dünyada, ABD'nin devletlararası ilişkilerde güvenilmez bir taraf olduğu, yöneticileri bazı istahların, kaprizlerin dürtüsüyle, duygusal patlamayla veya o andaki çıkarları dar çerçevede kavrama alışkanlığıyla hareket eden ve her an kendi uluslararası yükümlülüklerini çığneyebilen, imzalandıkları anlaşma ve sözleşmeleri bozabilen bir devlet olduğu kanısı giderek güçlenmektedir. Üstelik, halkların özgür ve sorumlu bir politika uygulamasına haklı olarak bekledikleri büyük, etkili bir devletin yöneticileri böylesi bir tutum içinde olurlarsa bunun tüm uluslararası duruma ne kadar tehlikeli, yıkıcı bir etki yapacağını uzun uzun anlatmaya gerek yok.

Kuşkusuz, ABD yönetiminin bu eylemleri, bize, bunun girişimcilerinin hesapladığı zararları veremez, vermiyecektir. ABD'nin bize buğday satışını durdurması sonucu Sovyetler Birliği'nde besin maddeleri açısından güya bir "sıkıntı" başgöstereceği yolundaki hayasız hesaplar, bizim ekonomik potansiyelimizle ilgili saçma tasarımlar üzerine kurulmuştur. Sovyet halkı, rahatça yaşamak ve çalışmak, öngörülen planları yerine getirmek ve kendi genliğini sürekli yükseltmek için yeterli ölçüde olanaklara sahiptir. Ve kesinlikle belirtmek istiyorum ki, Sovyet insanların ekmek ve öteki yiyecek gereksinimi karşılama planlarında bir kilo bile azalma olmayacaktır.

Biz, Amerikan hükümetinin hareketlerini, Afganistan olaylarını, askersel tehlikeyi azaltma, barışı güçlendirme, silahlanma yarışını kısıtlama yönünde uluslararası çabaları engellemek, başka bir deyişle tüm insanlığı ilgilendiren konuların önüne baraj çekmek için iyice, enine boyuna tartışılmamış girişimler olarak kullanma yelte-

nişlerinden başka türlü değerlendiremeyiz.

ABD'nin aldığı tek yanlı yöntemler, politikada ciddi hatalı hesaplarla eşdeğerdir. Bunlar, bir bumerang gibi bugün değilse yarın dönerek onu fırlatahılara çarpacaktır.

Eğer politikamıza yapılan bu saldırılarla, bizim dayanıklığımızı yoklamak istiyorlarsa, bu tarihin deneyimlerini tamamen gözönünde bulundurmamak demektir. 1917'de dünyada ilk sosyalist devlet doğduğu zaman, halkımız hiç kimseden izin istememiştir.

O, bugün de yaşamını hangi yasalara göre sürdüreceğine kendi kara veriyor. Emperyalizm, Sovyet devletinin daha doğuşu sırasında bizi kınamaya kalkıştı. Ve bunun nasıl sonuçlandığını herkes anımsıyor. İnsanlığın yaşadığı en kanlı harpte faşist saldırganlar bizi dize getirmeyi denediler. Ama onlar yenilgiye uğradılar. "Soğuk harp" yıllarında, dünyayı uçurumun kenarına iterek, ardarda uluslararası bunalımlar yaratarak bizi denediler. Ama o zaman da bizi kimse sarsamadı. Bugün bütün bunları anımsamakta yarar vardır.

Soru: Size göre Avrupa'da durumun gelişme perspektifleri nelerdir?

Yanıt: Bugün Avrupa'da durum, örneğin 70'li yılların başındakinden çok daha iyidir. Ama kuşkusuz, Vaşington'un giriştiği son sorumsuzca eylemler, burada da etkisini gösteriyor. ABD Sovyet, Amerikan ilişkilerini bozmak için, nebedeyse elden gelen herşeyi yapmakla yetinmiyor. ABD, Batı Avrupa ülkelerinin Sovyetler Birliğiyle olan ve bilindiği gibi son 10 yalda birhayli yararlı sonuç veren ilişkilerini de bozmak istiyor. ABD, Avrupa'da güvenliğin güçlenmesi ve barışçı işbirliğinin gelişmesinde yeni bir dönemi başlatan Helsinki Toplantısı Sonuç Belgesi'nin ruhunu, özünü boşaltmayı deniyor. Ve, son olarak, uluslararası durumu gerginleştirmeye yönelik adımlarıyla Vaşington, Avrupa devletlerine ve en başta bağlaşıklarına boyun eğdirmek amacını güdüyor.

Ama Avrupa halklarının temel çıkarları yumuşama ile kopmaz bir bağ içindedir. Avrupalılar kendi deneyimleriyle onun olumlu sonuç verdiğini gördüler. Biz eminiz ki, defalarca yıkıcı alevleriyle yanan

bir anakaranın halkları olarak onlar, okyanus ötesinin politikacılarının istemi üzerine serüvenlik yoluna girmeye hiç te hazır değildir. Yumuşamanın meyvalarını, bunları çiğnemeye hazır olanların ayakları altına atmayı isteyecek bir Avrupa devleti bulunacağına inanılamaz. Avrupa'da yumuşama, en azından sosyalist ülkelere, Sovyetler Birliği'ne olduğu kadar, Batılı devletlere, ABD'ne de gereklidir.

Avrupa'da barış yararına yakın gelecekte, özellikle Madrid karşılaşması ile ve Varşova Antlaşması üyesi ülkelerin askersel yumuşama ve silahsızlanma konusunda bir Konferans düzenlenmesi önerisiyle ilgili olarak birçok yapıcı şeyler yapılabilir. Biz, Avrupa anakarasında, küçük olsun büyük olsun tüm devletlerin yıllar boyu süren kollektif çabalarıyla sağlanan bütün olumlu gelişmelerin pekiştirilmesinden ve çoğaltılmasından yanayız. Biz gelecekte de barış ve halklararası dostluk politikasını uygulayacağız. Vaşington'un bugünkü aşırı tutumuna karşıt olarak bizim konumuz, son yıllarda silahlanma yarışını durdurmak amacıyla çeşitli alanlarda başlatılan görüşmelerin sürdürülmesi yönündedir. Doğal olarak bu, Avrupa'da askersel anlaşmazlıkların giderilmesi sorunlarıyla da ilişkilidir.

Yineliyoruz; Biz, görüşmelerden yanayız, ama dürüst eşit haklılık, eşit güvenlik ilkesine dayanan görüşmelerden yanayız. Biz, kısa bir zaman önce, orta menzilli nükleer silahlarla ilgili, işte böylesi görüşmeler önerdik. Sovyetler Birliği'nin, NATO tarafından ileri sürülen ve görüşmelerin kuvvet konumundan hareketle yapılmasını öngören koşullarını kabul etmesini kimse bekleyemez. NATO ülkelerinin bugünkü konumu, bu konudaki görüşmeleri olanaksız yapıyor. Biz bütün bunları son günlerde resmen ABD hükümetine bildirdik.

Biz geleceğe iyimserlikle bakıyoruz. Ve bu, haklı bir iyimserliktir. Biz anlıyoruz ki, uluslararası durumun Amerikan emperyalizmince bilinçli olarak gerginleştirilmesi, onun, sosyalizmin konularının güçlenmesi, ulusal kurtuluş hareketinin yükselmesi, yumuşama ve barıştan yaha çıkan güçlerin güçlenmesi karşısındaki hoşnutsuzluğunu dile

getiriyor. Biz biliyoruz ki, halkların iradesi, tüm engelleri aşarak dünya işlerinin "yumuşama" sözüyle geniş bir biçimde dile getirilen olumlu doğrultu yolunu açtı. Bu politikanın derin kökenleri vardır. Bu politikayı büyük, ~~ulusal~~ etkin güçler destekliyor ve onun devletler arasındaki ilişkilerde başta gelen eğilim olarak kalma şansı kesindir.

Halkımız ve ülkemiz, komünizm kuruculuğu yolundan emin adımlarla ilerliyor, onuncu beş yıllık planın ödevlerini yerine getiriyor ve partinin ~~ve~~ ileriye yönelik kararlarını uyguluyor. Sovyet insanları ve dış ülkelerdeki dostlarımız emin olabilirler ki, Leninçi dış politikamız, değişmez bir politikadır. O, SBKP'nin Kongre kararlarıncı saptanmıştır ve tüm dış politika eylemlerimizde yaşama geçirilmektedir. Bu politika, ardıcıl barışseverlik ve saldırıyı kararlılıkla püskürtme ilkeleri birbirine kopmaz biçimde bağlıdır. Geride ~~çok~~ bıraktığımız on yıllar boyunca bu politikanın doğruluğunu kanıtlamış-
~~tır~~ tır ve biz gelecekte de aynı politikayı izleyeceğiz. Bizi bu politikadan kimse saptıramaz.

TÜRKİYE SOSYALİST TARİH ARKİVİ